ראדאמער-קעלצער לעבען

היינט 8 זייטען.

Radom, Piątek 22 Sierpnia 1930 r.

ראדאם, פרייטאג כ ה אב תר״ץ

Redakcja i Administracja
Radom, Szwarlikowska 20.

Oddział w Kielcach.

אנאנסען - פרייז:
אין מילימעטער שורה: פארן טעקסט 40 גר.
" " " אין " 60 "
" " " נאכ׳ן " 25 "
די 1-טע און לעצטע זייט ענטהאלטען 8 שפאלטען
" אין טעקסט 4

צו דער פערלאבונג פון אונזער ליבען זוהן און ברודער יצחק מיט פרל׳ דינה אפעלבוים
ווינשען מיר זיי גליק און צופרידענהייט
אויף אימער און עוויג.
עלטערן און געברידער גוטמאן.

יצחק גוטמאן דינה אפעלבוים
ראדום טשמעלוב
מאורשים
תמוז תר״ץ.

צו דער פערלאבונג פון אונזער ל. טאכטער
דינה׳לע מיט ה׳ יצחק גוטמאן
ווינשען מיר אייביגע צופרידענהייט
און א גליקליכע צוקונפט.
עלטערן אפעלבוים טשמעלוב.

צו דער פערלאבונג פון אונזער קוזין
יצחק גוטמאן מיט פ״ל. דינה אפעלבוים
גראטולירען מיר הערצליך
און ווינשען א גליקליכען צוזאמענבונד.
ראובן שיינבוים
עט פרוי און קינדער.

לאירושיו של אחי היקר יצחק
עם העלמה מרת דינה אפעלבוים
מברך אני אותם שתהי דרכם סוגה בשושנים
ושיזכו לבנות ביתם על הרי ציון
וירושלים תאשוהרת.
גוטמאן יהודה מיכאל.

Z intencji zaręczyn syna naszego szefa
Izaaka z p. Dyną Apelbaumówną
życzymy aby droga ich szczęścia była wysłana
kwiatami miłości i zadowolenia
I. Akerman
J. Szermanówna
R. Borchowiczówna.

צו דער פערלאבונג פון אונזער חברה
דינה אפעלבוים מיט יצחק גוטמאן
ווינשען מיר איהר זאלט בויען אייער היים אויף די בערג פון ציון און ירושלים. אנשטאט בלומען פלאנצען מיר צוויי בוימער אויף אייער נאמען אין יער הערצל.
ועדת קרן-קימת לישראל בטשמעלוב.

דאנקזאגונג.

אונזער בעסטען דאנק דריקען מיר אויס אלע אנוועזענדע אויף אונזער פערלאבונגס-באל, דעם שומר הלאומי באסטראוויעץ, שומר הלאומי, התתדרות הציונות בצמילוב פאר זייער אנטייל און ווערטפולע מתנות.
בעזונדער דאנקען מיר דעם ועדת קק״ל בצמילוב פאר שפענדען צוויי בוימער אויף אונזער נאמען. נשמח כלנו ביחד על אדמת חקותנו.
יצחק גוטמאן וכלתו דינה.

צו דער חתונה פון אונזערע פריינד
יעקב קאדמאן מיט פרל. אנקע גאלדראט
גראטולירען מיר הערצליך און ווינשען א גליקליכע צוקונפט.
אברהם פינקעלשטיין עט פאמיליע.

האלא ראדאם! האלא ראדאם!

די בעסטע, די בעקוועמסטע אויטאבוסען-רייזע קיין ווארשא איז נאר אויף דעם נייעם אויטאבוס „מ א ס"

וועלכער איז געלאזען געווארען אין גאנג די היינטיגע וואכען.

דער רייזע-פלאן איז פאלגענדער:

פון ראדאם: 7 פריה פון רוג ווארשאוער און לובלינער. | פון ווארשא: 7 אוו. פון דלוגא 29 (האטעל פאלסקי) טעלעפאן 74, פרייטאג פאהרט אב 2 נאך מיטאג.

דער אויטאבוס געהט דורך די ליניע ביאלאבזשעג — גריצע.

בילעטען פריהער צו בעקומען אין ראדאם דלוגא 1 ביי ה׳ וויינגארט (פראנע-געשעפט) און אין ווארשא אין האטעל פאלסקי.

דורך דעם זעלבען אויטאבוס ווערט ערלעדיגט אויפ׳ן רעיעלסטען אופן אלערארט האנדלס-אנגעלעגענהייטען ווי: סחורות, געלד-זענדונגען א. ז. וו.

וועגען אלעס זיך ווענדען: ראדאם דלוגא 1 ביי ה׳ וויינגארט פון 7 פריה ביז 10 אוו.

מיט אכטונג
גלאטט, פרידמאן, מלינקעוויטש.

Z intencji zaślubin naszej kochanej siostrzenicy
p. Rózi Blicherówny z p. Piotrem Rozencwajgiem
życzymy by promienne blaski słońca
olśniewały Ich życie złotą aureolą
Mojżeszostwo Fridman.

Z intencji zaślubin koleżanki naszej
p. Róży Blicherówny z p. Piotrem Rozencwajgiem
wiele szczęścia życzy
PERSONEL
Spółdzielczego Banku Rzemieślniczego
— w RADOMIU. —

Z intencji zaślubin
p. **Rózi Blicherówny**
z p. **Piotrem Rozencwajgiem**
najserdeczniejsze życzenia
składa *Szyfmanówna.*

מיין חבר און פריינד נתן בליכער און פרוי
צו דער חאכציים פון זייער ליבע טאכטער
רוזשא מיט ה׳ פ. ראזענצווייג
ווינש איך דעם יונגען פארל א גליקליכען צוזאמענלעבען
און אייך עלטערן, או איהר זאלט פון זיי האבען פיעל נחת.
משה ראזענבוים עט פאמיליע.

א אקציע, וואס ברויך פון אלע געשטיצט ווערען.

ס'איז שוין א חזקה צו שרייבען יעדעס יאהר וועגען דער זעלבער אקציע. ס'איז אפשר שוין א סקארבאווע טראדיציע, אבער פארט א נויטווענדיגקייט און פשוט א הייליגער חוב וועגען דעם צו דערמאנען.

ס'האנדעלט זיך דא וועגען דער טראדיציאנעלער יאהר-יעהרליכער בוסק-אקציע, וואס די ראדאמער הילפס-געזעלשאפט „עזרה" פיהרט א דורך. דאס איז א אקציע אזעלכע, וואס, אז מען בעקענט זיך נעהנטער מיט איהר זעהט מען פון וואס פאר א גרויסער וויכטיגקייט דאס איז. און א שאד, טאקע באמת א גרויסער שאד איז, וואס די ראדאמער יודען זענען נישט טשעקאווע צו זעהן מיט אייגענע אויגען ווי אזא אקציע זעהט אויס און וואס עס זענען אייגענטליך די אויפגאבען פון דער אזוי גערופענער בוסק אקציע.

אין ראדאם האט זיך איינגעבירגערט א געוואוהנהייט מעהר ווי אין אנדערע שטעדט, אז ביים בעסטען פאל, ווען מען בעשטייערט זיך שוין פאר א וועלכען-ס'איז צוועק, מעג ער זיין איינציגער פון די וויכטיגסטע, טהוט מען עס אבי יוצא צו זיין, אדער צוליב נישט קאנען מעיז-פנים זיין, אדער נאר אפשר, ווייל עס פאסט נישט אבצוזאגען און עס ווילט זיך נישט פשוט איינרייסען מיט דער פערזאהן. וואס זאמעלט געלד פאר דער, אדער יענער אקציע. עפיס פיהלט מען ווייניג ביי דעם ראדאמער יוד די אינערליכע בעציהונג צו יעדער זאך עס פעהלט דערביי די ערנסטע כוונה די פערשטאנדניס, יעדער ווייכער, צארטער מענשליכער געפיהל, אדער ריכטיגער געדאנק, די ווארימע מיטבעטייליגונג אין דער דבר-מצוה, אדער אידעע. און דאס איז א גרויסער פערלוסט פאר דער גאנצער געזעלשאפטליכער ארבייט ביי אונז אין שטאדט. אזא מין בעציהונג ווארפט אן אפאטיע און מאכט אבהענדיג די געזעלשאפטליכע טהוער, וועלכע פיהלען זיך אין דער ראל פון עקזעקוטארען און נוגשים, הגם זיי טהוען דאס נישט פאר זיך און נישט פאר זייער נוצען, נאר אויסדריקליך פאר צרכי הצבור.

אין דעם פאל מייגען מיר צו בעריהרען דעם ענין בוסק-אקציע. מיר זענען מסופק צי אלע אין אונזער שטאדט פערשטעהען און ווייסען גענוי דעם בעדייט און די גרויסע וויכטיגקייט פון אט דער אקציע. ביי א טייל וועט דאס אפשר אויסזעהן ווי א לוקסוס. וואס הייסט עפעס אזעלכעס, אז א „עזרה" זאל זיך פערמעסטען צו אנ'אונטערנעהמונג, וואס איז געמאכט געווארען פאר גבירים, פאר רייכע קעשענעס און בכלל פאר אזעלכע וואס קאנען זיך ערלויבען אויף פערשידענע לוקסוסען. ווי קומען עפעס ארימע קראנקע צו בעדער? מילא פסח, צי א אנדער רגל יום-טוב, איז עפעס אנדערש. מ'קאן דאך יודען נישט לאזען עסען חמץ, אדער זאלען חלילה נישט האבען אויף יום-טוב. אבער בוסק וואס האט צוטוהן מיט „עזרה"? ארימע קראנקע האבען אנ'ארט אין שפיטאל, וואו זיי ווערען געזונד, אדער נישט. ווי קומען זיי אבער צו קוראציע און בעדער און פלוצלינג קאנקורירען מיט גבירים?

מיר פערשטעהען, אז ס'געפינען זיך אויך אזעלכע, וואס שטעלען די דאזיגע קלאץ-קשיא, און טאקע אט די קשיא נעמט זיך, לויט אונזער מיינונג דערפון, וואס די דאזיגע מענשען ווייסען נישט, וואו די „עזרה" וואהנט און ווי אזוי עס זעהט דארט אויס ווען עס קומט זומער און עס ווערט אקטועל דער קוראציע-סעזאהן.

איין וויזיט אין דער צייט אין דער „עזרה" און עס וואלט באלד אויפ'ן ארט פערענטפערט געווארען די קשיא און אפילו די, וואס גיבען יא מכלומר'שט אויף דער אקציע, ווען זיי קומען דארט אריין וואלטען זיי בלתי ספק געגעבען די טייפטערס און געגעבען 4 און 5 מאהל אזוי פיעל אויפ'ן צוועק פון דער בוסק-אקציע.

ס'איז פשוט צו בעווינדערען די אומגעהויערע ארבייט און אחריותפולע איבערגעגעבענהייט פון פרעזעס פון דער „עזרה" ה' איתמר אדלער, וואס ער ווידמעט ביי דער בוסק-אקציע. דער מענש רוהט פשוט נישט און די דאזיגע אקציע איז ביי איהם איינע פון די גרעסטע אידעען. כמעט איינער אליין שטעהט ער און הארעוועט, אז די ארימע קראנקע, וואס א באד אין בוסק קען זיי מהיה זיין און לינדערען זייערע יסורים, אז זיי זאלן כאטש עטליכע וואכען פון א גאנץ יאהר וויסען, אז די רפואות און קוראציע-מיטלען האט די נאטור אויך בעשאפען פאר זיי.

ווען מ'קומט אריין אין „עזרה" די היינטיגע וואכען און מ'זעהט ווי יונגע קינדער מיט פערקרענקליכטע פנימ'לעך און איינגעקורטשעטע גופימ'לעך און עלטערע אויסגעבלאסטע, האלב-טוידטע ארימע קראנקע, ווילט זיך ארויסלויפען אין גאס און נעמען מיט געוואלד די ראדאמער יודען און זיי דארט אריינפיהרען און זאלען זיי זעהן ביי וואס פאר א הייליגער ארבייט מען איז זיך דארט מטפל. וואלטען אונזערע ראדאמער יודען איינמאהל געזעהן, און געקומען א צווייט מאהל ווען אט די חולאים קעהרען זיך צוריק פון בוסק, וואלטען זיי געזעהן, אז ווינדער איז אויפגעטוהן געווארען. זיי וואלטען געזעהן ווי די זעלבע פערקרענקליכטע פנימ'ער זענען אופגעפרישט געווארען און די אויסגעקווארטע און צונויפגעקורטשעטע גופים האבען זיך אנגענומען מיט א פרישען היות און זייערע ליידען און וועהטאגען זענען אין א גרויסע מאס געלינדערט געווארען.

אדרבא, זאלען די ראדאמער יודען זיך נעהנטער צוקוקען צו דער דאזיגער סימפאטישע און וויכטיגע אקציע זיי וואלטען דאן אלע איינגעזעהן, אז די אקציע ברויך פון אלע געשטיצט ווערען.

ב. צווייג.

8-טונג! —— 8-טונג!
סאדע-וואסער-פאבריקאנטן בעקער, שיך-סוחרים (אבוזניקעס) און אנדערע.

די דרוקעריי
ד. שיינבוים
ראדאם, רינעק 10
נעמט אן אלערליי דרוק-ארבייט ווי: באנדראלען און עטיקעטען צו פלעשלעך לעמאנאדע, ברויט-קוויטלעך, פערשידענע שיך-עטיקעטען אויף אלערליי קאלירען אין ד. ג.
100 וויזיטקעס—נאר 2 זל.
ביליגע פרייזען! קומט און איבערצייגט אייך!

טאג-בוך פון א ראדאמער זעלבסטמערדער.

די נקמה.

עפעס א מאדנער, אומדערבארימדיגער גורל איז אויסגעפאלען אויף מיין לעבען. ווען א מענש זאל בעגעהן די גרעסטע פערברעכענס אויף דער וועלט פאר די שטארקסטע זינד און געמיינסטע מעשים, וואלט ער אויך נישט געברויכט אדורכגעהן אזוי פיעל צרות וויפיעל ס'איז געפאלען אויף מיין קאפ. ווייזט-אויס, אז פון דעם גאנצען בעכער מיט פורעניות'ען און פון דעם גאנצען גיהנום-קעסעל, וואס איז פערטיילט געווארען פאר אלע געפייניגטע מענשען איז אויסגעפאלען אויף מיין חלק די גרעסטע מאס. און פאר וואס דאס איז מיר געקומען, ווייסט נאר איין גאט. אמת, קיין שום מענש קאן זיך נישט בעריהמען, אז ער איז אין זיין לעבען קיין זינד נישט בעגאנגען, און, אז אלע מעשים, וואס ער האט אבגעטוהן אויף דער וועלט זענען גערעכטע. דער מענש איז נאר א שטערבליכער וועזען, אין וועמען ס'איז איינגעווארצעלט פערדארבענע געפיהלען און ער איז קיינמאהל נישט פריי פון פערשידענע גלוסטונגען, ליידענשאפטען און תאוות, אפילו א צדיק שטעהט אויך תמיד אין געראנגעל מיט'ן יצר-הרע און קעמפפט אייביג בייצוקומען די כוחות-הטומאה. דערויף האבען אונזערע חכמים שוין לאנג געזאגט „כי יצר לב האדם רע מנעוריו". און אויב א מענש איז נישט בכח גובר צו זיין זיינע שלעכטיגקייטען בעקומט ער דערפאר זיין פערדיענטען עונש. מען בעצאהלט איהם מיט דעם זעלבען, וואס ער האט אנדערע אבגעטוהן. דאס איז זיין שטראף. דאס איז אלץ טאקע ריכטיג. אבער אויף מיר פאר וואס האט זיך אזא גאס געטוהן אזא מבול פון צרות און בזיונות? פאר וואס קומט מיר אזא עונש? וויפיעל זינד איך זאל אלץ נישט האבען בעגאנגען איז מיר נאך נישט געקומען אזא ביטערער און יסורימ'דיגער משפט.

אויף דער וועלט איז דא אזוי פיעל מענשען און צווישען די מענשען איז

סוחרים דאַרפען זיך אַליין העלפען.

אונזער מסחר גיפס'ט, ער ווערט שוואַכער מיט יעדען טאָג און מיר זיצען מיט פערלייגטע הענד און ווייזען נישט אַרויס דעם קלענסטען פּרוב צו העלפען זיך אַליין.

צי קענען מיר זיך העלפען? ס'קען זיין, אַז יאָ, אויב נישט קיין סך איז לכל הפחות אַ ביסעל — פּרובירען אַלעמאָל שאַדט דאָך נישט!

איך רעד דאָ נישט וועגען אונזער אינדוסטריע און גרויס האַנדעל, וואָס זייער אָפּזאַץ מערק ליגען מחוץ'ן תחום פון אונזער שטאָדט און לאַנד.

זייער צרה איז אַ וועלט-צרה, אַ מכת מדינה, וואָס איז פערבונדען מיט פּאָליטיק און נישט מיר זענען בכח צו געבען די רפואה דערצו.

איך רעד וועגען דעם קליין-האַנדעל — וועגען די הונדערטער איינצעל-קרעמערס, וואָס שטעהען מיט פערלייגטע הענד ביי די טירען פון זייערע אויסגעפּוצטע קראָמען און גענעצען.

זייער אָפּזאַץ מאַרק איז די שטאָדט און די שטאָדט איז טויט!

האָבען מיר דאָך שוין אָבער געזעהן ווי מ'לאָזט אַריין אין אַזעלכע „מתים" אַ רוח חיים און זיי הויבען אָן אַרויסצווייזען סימנים פון לעבען!

זאָל זיין אַ געמאַטערט לעבען, זאָל זיין אַ קינסטליכער אויפהאַלט פון דער נשמה, אָבער אַלץ בעסער ווי אַ פולשטענדיגער טויט, פון וועלכען מ'קען שוין גאָרנישט האָפען צו ווערען לעבעדיג... ראַדאָם און קעלץ זענען נישט די איינציגע שטערט אין אייראָפּא. עס זענען דאָ אַ סך אַזעלכע שטערט, וואָס דער מלאך המות האַלט זיי אין זיינע צוואַנגען, דערהויפּט אין אַן ערקע-סעזאָהן. און סונדערשטוועגען ווייסען די סוחרים פון די דאָזיגע שטערט, וואָס זיי האָבען צו טוהן — זיי פערוואַרפען נישט מיט די קעפּ, נאָר טרייסלען זיך אַליין און טרייסלען זייער אָפּזאַץ-מאַרק.

זיי זוכען פערשידענע וועגען ווי אַזוי צוצוקומען צום פער'חלש'טען קאָנסומענט און איהם מונטערן, אַרויסציהען פון איהם די ציטערדיגע גראָשענס און זיי לאָזען ווייטער אין גאַנג, זיי נוצען אויס כל ערליי רעקלאַמעס און אויספערקויפען.

דער אייראָפּעאישער סוחר גרייט זיך צום נאַכסעזאָן נישט ווייניגער ווי צום סעזאָן גופא, ווייל ער ווייסט, אַז די צינזען פון יעדען שטיקעל סחורה, וואָס וועט בלייבען ביי איהם אויפ'ן פּאָליצע וועט איהם אויפפרעסען און דערנעהנטערען זיין סוף...

פויקט ער און קערט וועלטען: ער מאַכט אַ נאַכסעזאָן-אויספערקויף און וואַרפט משונה'דיג די פּרייזען עס זאָל דעם אָרימסטען קאָנסומענט אָנעמען אַ חשק, זיך פעראייניגען און פערקוועטשען, אַבי עפּעס איינהאַנדלען.

חוץ אויספערקויפען האָבען מאָדערנע סוחרים נאָך אַנדערע מיטלען, ווי אַזוי צו בעלעבען דעם פדיון אין שלעכטע צייטען.

מ'דאַרף נור וויסען עפּעס אויפצוטוהן און נישט שטעהן מיט פערלייגטע הענד אויפ'ן שוועל פון געשעפט.

א — ר.

די קאָזשעניצער יודען האָבען זיך „פערזינדיגט".

די אַנטיסעמיטישע „סלאָוואָ ראַדאָמסקע" האָט געפּאַקט אויף זיי אַ חטא און דראָהט, אַז ס'וועט זיי שלעכט אויסגעהן.

אין קאָזשעניץ האָט דעם פאָריגען פרייטאָג געזאָלט פאָרקומען אַ צוזאַמענפאָהר פון ענדעקישען לאַגער. דער צוזאַמענפאָהר איז געווען בעשטימט אין אָרטיגען „קינאָ" „הומאָר", וועלכער געפינט זיך אין אַרענדע ביי די יודען האַלפּוטער און בערמאַן. צוליב דעם אָבער, וואָס די יודישע אייגענטימער זענען צוגעטרעטען צו אַ רעמאָנט אין דערמאָנטען קינאָ איז דער צוזאַמענפאָהר נישט צושטאַנד געקומען. מעהר האָט די היגע אַנטיסעמיטישע „סלאָוואָ" ניט געברויכט. זי איז אַרויס מיט אַ ויצעקו, בכן די קאָזשעניצער יודען צוזאַמען מיטן אָרטיגען סטאַראָסטאַ האָבען נישט דערלאָזט צום ענדעקישען צוזאַמענפאָהר.

אין „סלאָוואָ", פון היינטיגען דינסטאָג איז אויף כמעט די גאַנצע ערשטע זייט אָפּגעדרוקט אַן אַרטיקעל אונטער אַ שרייענדיגען קאָפּ, און דאָס גאַנצע אַרטיקעל איז אָנגעפּולט מיט העק-מאַטעריאַל נעגען יודען. נאָר בעזונדערס איז די „סלאָוואָ" אויפגעקאָכט, וואָס ביים רעמאָנט אין „קינאָ" זענען געווען בעשעפטיגט יודישע אַרבייטער. דאָס איז, אַליין, נאָך אַ סימן אַז אַלע יודען חוץ די צוויי יודישע שותפים האָבען געשטעקט דערין, אַז דער צוזאַמענפאָהר זאָל געשטערט ווערען.

די „סלאָוואָ" רעכענט זיך דערביי אָן אויך מיט דער סאַנאַציע, און אַפילו מיט דער מאַכט, וועמען זי איז חושד, אַז ס'איז געווען מעשה ידה. אָבער איהר אָנגריף אויפ'ן אַדרעס פון דער

דאָ אַזוי פיעל זינדיגע און צווישען די זינדיגע אַזעלכע גרויסע רשעים און דאָך, ווייזט אויס, האָט דער טייוועל זיי אַלע אָנגעלאָזט און זיך אַ נעם בעטוהן צו מיר. ער היט מיינע טריט און וואו נאָר איך גיעב זיך אַ קעהר אין אַ ווענד, דאָרט וואַקסט ער אויס און לאַכט מיט אַ אָנגעגליהטע ווייסע שוים מיר אין די אויגען אַריין.

און אָט דער טייוועלשער שפּיעל האָט זיך אָנגעהויבען זייט איך בין אַפּיער פון אונטער דער חופּה מיט מיין פרוי די מירדת און די אויסגעלאָפּענע, וואָס פאַר מיר האָט זי דאַן אויסגעזעהן אַזוי ריין און אומשולדיג ווי דאָס זייבער-ווייסע, אָהן אַ פלעקעלע חופּה-קלייד. איך געדענק אַזוי ווי איצט, ווי מיין האַרץ איז מיר בעשוערט געווען איידער איך בין צו דער חופּה געגאַנגען, און נישט קיינער נאָ" דער טייוועל האָט מיך געשטיפּט. און אַזוי ווי איך האָב מיין פרוי, די מסקרת, דאָס קידושין-רינגעל אָנגעטוהן און געזאָגט דעם „הרי את" האָט זיך פאַר מיר געעפענט אַ טיפער, ווינסטער אָבגרונד, אין וועלכען איך זונק און זונק. צום ערשטע, דאָס איז געווען באַלד נאָך מיין חתונה, איז געקומען דער ראַדאָמער זשאַנדאַמעריע-פּאָלקאָווניק. אונטער מיינע פלייצעס האָט זיך אָנגעשפּיעלט אַ מעשה מיט אַ מאַסקען-באַל, האָטעל און אַ קינד, וואָס כ'האָב אַליין נישט געוויסט פון וועמען דאָס איז. מיך האָט דער טייוועל פערשיקט אין די וועלדער האַנדלען און מכלומר'שט זוכען דאָרט עשירות און גוטע געשעפטען. אַ פּאָר יאָהר אַזוי האָט מיר דאָס גאָלד און זילבער, וואָס איך האָב אָנגעקליבען פון מיינע וועלד-געשעפטען, פערבלענדעט די אויגען און איך האָב גאָרנישט געזעהן, וואָס אַרום מיר טהוט זיך. דערנאָך איז געקומען דער וועלט-שטורעם, די אייראָפּעאישע קריעג, וואָס האָט מיך פערפיהרט קיין רוסלאַנד, פון דאָרט קיין אוקריינע און דער פּאַטום האָט מיך אַריינגעשלייערט אין דער פּאָגראָם כוואַליע אין פּראָסקוראָוו, וואו ס'איז ווידער אויפגעשווימען דער זעלבער פּאָלקאָווניק, דאָס מאָהל אין געשטאַלט פון אַ פּעטליורישען גענעראַל. אויף מיין פרוי איז געקומען אַ אויפריכטעניש. זי האָט דערווישט איהר געליבטען און מיך האָט זי געהייסען בענשען דעם גוטען גענעראַל, וואָס ער האָט אונז אָבגעראַטעוועט פון דער שחיטה אין פּראָסקוראָוו. ס'האָבען נישט געהאָלפען מיינע ברכות און כורעים-ביקען. דער גענעראַל האָט איינגעפונען, אַז איך שטער איהם זיין ראָמאַן מיט מיין פרוי און מיינע טעכטער, און ער האָט מיט איהר פערטראַכט אַ פּלאַן מיך אָבצורוימען פון וועג. מ'האָט מיך פערטריבען פון דאָרף מיט דער אויסרעכנונג, אַז אויפ'ן וועג זאָל מיך דער דענשטשיק דערשיסען.

כ'האָב געבעטען אויפ'ן טויט. דער דענשטשיק אָבער איז געווען אַ יוד, האָט ער מיך נישט געוואָלט שיסען און מיך מציל געווען, בעהאַלטענדיג מיך ביי אַ אַלטען אוקריינער און אויך דאָ איז דער טייוועל געקומען צושפּרינגען און מיט זיין צוויבער-שטעקעלע אויף דאָס ניי גענומען מאַכען קונצען. פון איין זייט האָט מיך דערקענט דער אַלטער אוקריינער. ער האָט ביי מיר געאַרבייט אין מיינע וועלדער און מ'האָט מיר געחיזקט, אַז איך בין נאָך נישט דער איינזאַמסטער אויף דער וועלט און, אַז ס'געפינט זיך נאָך עמיצער, וואָס וויל מיך רעטען, אָבער באַלד האָט דער טייוועל אַ שפּיעל-אָב געטוהן אַ נייע חתונה: מ'האָט צום אַלטען פייער געברענגט אין אַ זאַק דעם פּאָלקאָווניק, וועלכען אַנדערע אַמיצירען, זיינע קאַמעראַדען, האָבען דערשאָסען, און איך האָב, האָט גע-

פאנאציע ווערט געהאלטען אין א פאַרזיכטיגען טאָהן, פאַרדאָס אויפ'ן חשבון פון יודען פיהלט זי זיך שוין אינגאנצען פריי און לאָזט אויס אויף זיי כל חמתה.

און אָט וואָס זי שרייבט:

„דאָנערשטאג, ס'הייסט א טאָג פריהער, אויף ווען ס'איז געווען בעשטימט דער צוזאַמענפאָהר, האָבען די יודישע אייגענטימער אָנגעהויבען דעם רעמאָנט אין קינאָ, וואָס האָט זיך פערצויגען אויף פרייטאָג דעם 15-ען שערפיען און טראָץ דעם, וואָס פרייטאג איז געווען אַ רעליגיעזע חגא און ס'איז אויך אויסגעפאלען דער נאציאָנאַלער יום-טוב: „דער נס ביי דער ווייטעל", האָבען זיך יודישע ארבייטער ערלויבט צו פיהרן זייער ארבייט אומגעשטערט, ווען אין קירכע איז אָבגעריכט געוואָרען א גאָטעס-דיענסט אין צוזאַמענהאנג מיט'ן „נס ביי דער ווייסעל", וואָס איז געשעהן מיט 10 יאָהר צוריק, ווען ס'איז געלונגען אָבצושטופען דעם באָלשעוויסטישען שטראָם אויף פוילען, וואָס איז אָנגעפיהרט געוואָרען דורך יודישע קאָמיסאַרען, אין דער צייט, האָבען א דאנק דעם אָרטיגען סטאַראָסטא די קאָזשעניצער יודען זיך רוהיג געארבייט און די אָבקלאַנגען פון קלאָפעריי האָבען דערגרייכט אָזש ביז דער קירכע".

מיט'ן גאנצען כלי-זין, איז זי ארויס די „סלאָוואָ" געגען די קאָזשעניצער יודען: מיט רעליגיע און נאציאָנאַליזם, גלייך ווי די יודישע ארבייטער אין קאָזשעניץ זענען דאָס געווען די איינציגע, וואָס האָבען אין דעם טאָג געארבייט אין גאנץ פוילען. די „סלאָוואָ" פערגלאָצט פרום די אויגען, נישט קאָגענדיג פערטראָגען וואָס יודען האָבען מחלל געווען דעם יום-טוב פון „דעם נס ביי דער ווייסעל" גלייך ווי זי ווייסט נישט אליין, אז ווען נישט דער רעליגיעזער מאָמענט, וואָלטען די קריסטליכע פאבריקען און ווארשטאטען אויך געווען געארבייט און ס'וואָלט גאָרנישט געהייסען, אָז דערמיט ווערט פערקלענערט דער בעדייט פון דעם נאציאָנאַלען יום-טוב, וואָס הייסט „דער נס ביי דער ווייסעל". יודישע קאָמיסאַרען — שרייבט די „הייליגע" „סלאָוואָ" האָבען אָנגעפיהרט די באָלשעוויסטישע אינוואזיע אויף פוילען, און וואו זענען די פוילישע קאָמיסאַרען, און ווער איז דזשערזשינסקי?

אָבער צו-וואָס פיהרען א פאָלעמיק, ווען מ'זעהט אזוי בולט ארויס איהר פרצוף און די הינטער-כונות. וואָלטען נאָר די זעלבע קאָזשעניצער יודישע ארבייטער געווען זיך געסטארעט וואָס פריהער אויסצופערטיגען דעם רעמאָנט אין קינאָ „הומאָר", כדי דער ענדעקישער צוזאַמענפאָהר זאָל קאָנען פּאָקומען און טאקע אין א שענערען זאהל, וואָלטען דאן די ענדעקעס צוזאמען מיט דער „סלאָוואָ" נישט גערעדט א וואָרט, אז מ'האָט מחלל געווען דעם יום-טוב פון „נס ביי דער ווייסעל". זיי וואָלטען אפילו אויך מותר געווען אויף דער רעליגיעזער זייט און ס'וואָלט געווען כשר וישר און אפשר וואָלטען די זעלבע קאָזשעניצער יודישע אַרבייטער זיך פערדינט ביי זיי א גרויסען דאנק אויך. היות אָבער דער צוזאַמענפאָהר איז נישט צושטאַנדגעקומען צוליב'ן רעמאָנט, האָט דער אָנגעפאָהרענער המון — אזוי שרייבט די „סלאָוואָ" — זיך אריינגעריסען אויפ'ן קינאָ-זאהל און זיך געוואָלט מיט די יודישע ארבייטער אָברעכענען. ערשט א דאנק דער אינטערווענץ פון ענדעקישען דעפּוטאַט יאַקובאָווסקי, איז דערצו נישט געקומען.

אין אלץ זענען שולדיג די יודען, אין קאַמף צווישען דער ענדעציע מיט דער סאַנאַציע לאָזט די „סלאָוואָ" אויס דעם כעס אויף יודען, און קוים געלונגט ניט אַ מיטינג, אָדער אַ צוזאַמענפאָהר פון דער ענדעציע, איז רעכט איהר צו פסק'ענען, אז די קאָזשעניצער יודען צוזאַמען מיט'ן סטאַראָסטא פיהרען אַנ'אַקציע געגען דער פּאָליטישער ארבייט פון דער ענדעציע. די „סלאָוואָ" דראָהט דערביי די קאָזשעניצער יודען, אז ס'וועט זיי שלעכט אויסגעהן...

יאָ, די קאָזשעניצער יודען האָבען זיך טאקע „פערזינדיגט". פאַר די גיפטיגע העצערישע שטיק, בלבולים און בויקאָט-אַגיטאַציעס, וואָס די „סלאָוואָ", מיט איהרע גליד-שוועסטערלעך פיהרען שוין יאָהרען-לאַנג געגען יודען האָבען די קאָזשעניצער יודען זיך געברויכט מוסר נפש זיין און פערשאַפען פאַר זייער צוזאַמענפאָהר א זאהל, נישט אָבשטעלענדיג זיך פאַר קיינעם, און איינרייסענדיג זיך אפילו מיט דער וועלט.

טאקע „שלעכט" געטוהן, יודען זענען נישט קיין „דאַנקבאַר" פאָלק.

מיט ביקסען און טרעהרען-באָמבעס קעגען א דאָרף צעבושעוועטע פויערים נעבען וויעזשביצי.

פאַריגע וואָך איז א ראַדאָמער געאָמעטער ארויסגעפאָהרען אין א דאָרף נעבען וויעזשביצי, (ראַדאָמער אומגעגענד) כדי דאָרט אָנצוהויבען ערד-אויסמעסטונגען. דער צוועק דערפון זאָל זיך האָבען ערקלערט דערמיט, כדי צוברענגען אין אָרדנונג די שטחים באָדען וואָס די פויערים פערנעמען דאָרט פון די צייטען פון דער רוסישער אָקופּאַציע. און אנשטאט וואָס די מאָרגעס ערד ציהען זיך אין דער לענג-אויס, זיי פערברייטען אויף דער ברייט, וואָס זאָל די פויערים גאָרנישט נוגע זיין. אָבער די פויערים, ווי עס זעהט אויס, האָבען זיך דערשראָקען, מורא-האָבענדיג, אז מען זאָל זיי נישט

זאָלט הייסען. דערלעבט אין איהם א נקמה פאר די אלע צרות און פיין, וואָס ער האָט מיר אָבגעטוהן.

אבער ניין, דאָס איז נישט געווען קיין נקמה. צוזאַמען מיט'ן זאַק האָבען די צעווילדעוועטע אָפיצירלעך געבראַכט צופיהרען מיין פרוי און ביידע טעכטער און פאר מיינע אויגען האָט זיך גענומען אויפשפּיקלען א נייע טראַגעדיע, די שרעקליכסטע פאר אלע וואָס איך האָב ביז איצט איבערגעלעבט. צו-ערשט האָבען די אָפיצירישע פאַגראָמטשיקעס געוואָלט מיטנעמען מיט זיך מיין פרוי און טעכטער, אַלס קעבס-ווייבער, אָבער זיי האָבען זיך אנדערש מישב געווען. איך בין זיך דאָ אָפען מודה ומתודה, אז ביי זיך אין הארצען האָב איך געבעטען, אז זיי זאָלען מיטנעמען מיט זיך מיין פרוי, איך האָב זי שוין גענוג. זאָל זי געהן און זאָל איך איהר מעהר נישט אָנקוקען, נישט מעהר, נאָר מיינע טעכטער זאָלען זיי מיר איבערלאָזען. מיין שטילע תפילה איז אָבער נישט געהערט געוואָרען און פעטלוראַ'ס משחיתים האָבען צוגעטראַכט א נאָך ערגערען און ברוטאַלען פלאַן. צוליב דער בהלה, וואָס ס'איז אויף זיי געפאַלען פאַר דער מורא פון די באָלשעוויקעס אָנקומען, האָבען זיי בעשלאָסען צו זעטיגען זייערע חיה'שע אינסטינקטען און איבערלאָזען מיין פרוי און טעכטער אלס משכון ביים אַלטען פויער ביז זיי וועלען זיך צוריק אומקערען.

די געדערים דרעהען זיך מיר איבער און מיין לייב ווערט צופרעסען פון גיפטיגע שלאנגען, ווען פאר מיינע אויגען שווימט ארויס דאָס שרעקליכע בילד, ווי אזוי אין מיין נעגענוואַרט און פאר מיינע אויגען זענען געשענדעט געוואָרען מיינע ביידע טעכטער און מיין פרוי. פעטלוראַ'ס תלינים האָבען אזוי געוואָלט. אז איך, דער דענשטשיק און דער אלטער פויער זאָלען שטעהן און קוקען וואָסערע חיה'דע אָרגיעס זיי פיהרען-אויס איבער די זשידאָווקע קראַסאַוויצעס, ווי זיי האָבען זיך אויסגעדריקט. אנדערש וואָלטען זיי אונז אויף שטיקלעך צושניטען. אזוי האָבען זיי אונז געדראָהט. דאָס יונגסטע אָפיצירעל, וואָס האָט נאָך געוואָרפען אַנ'אויג אויף מיין יונגסטע טאָכטער אין פּראָסקוראָוו איז אראָב אין קעלער, ארויסגעשלעפּט דעם פערבלוטיגטען זאַק און ארויסנעמענדיג פון דאָרט דעם דערשאָסענעם גענעראַל, דעם געוועזענעם ראַדאָמער זשאַנדאַרם-פּאָלקאָווניק, ווערענס בלוטיגע פלייש מאַסע אין געווען דורכגעלעכערט ווי א זיפּ מיט אהן א שיעור קויהלען — האָט ער מיט ווילד געלעכטער אויסגעשריגען, זיך ווענדענדיג צום טויטען קערפּער:

— אנו, וואָס זאָגסטו יעצט? איך האָב געשוואוירען נקמה צו נעמען אין דיר, און כ'האָב הייליג געהאלטען מיין וואָרט. דו האָסט מיך בעליידיגט אין פּראָסקוראָווער פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט וואו איך האָב געברענגט אָט די דריי שעהנע זשידאָווקעלעך, וועלכע דו האָסט אָבגעראַטעוועט פון מעסער מכלומר'שט אונטער'ן אויסרייד, אז דאָס זענען פּראַוואָסלאַווע פרויען. האָסט זיי אריינגעכאַפּט צו דיר אין אויטאָ און אנטלאָפען מיט זיי אין א דאָרף אריין הינטער פּראָסקוראָוו. כדי דו זאָלסט מיט זיי א לעב טוהן. איך האָב פערשטאַנען מערזאַוויעץ דיינע הינטער-כוונות. איך האָב דאַן בשעת ביסט אנטלאָפען מיט'ן אויטאָ נאָכגעווינקען א פויסט, אז איך וועל זיך מיט דיר אָברעכענען און היינט האָב איך דיך, הינטיש בלוט, געפּאַקט. כ'האָב דיר געטוהן דאָס, וואָס מ'האָט געברויכט טוהן דאַן מיט אָט די זשידובקעס אין פּראָסקוראָוו. האָסט זיי גע-

קאנפיסקירען די פעלדער. באלד האט זיך פעראזאמעלט א גרויסער המון און אנגעהויבען שלאגען דעם געאמעטער.

נישט האבענדיג קיין אנדערן אויסוועג, האט דער געאמעטער תיכף ארויסגעפאדערט פון ראדאם פאליציי-אישע הילף. ווען די פויערים האבען דערזעהן דעם אנגעקומענעם פלוטאן פאליציי האט זיך פערזאמעלט א המון פון 400 מאן און נישט דערלאזט דעם געאמעטער ווייטער פארטזעצען זיין ארבייט. פון המון האט מען גענומען ווארפען שטיינער אויף דער פאליציי, אויף דאס די פאליציי האט געענטפערט מיט טרערען-באמבעס. דאס האט אבער ווייניג געהאלפען און פון המון האט מען די באמבעס צוריקגעווארפען. צוליב דער בעדראהטע סיטואציע זענען די רייטער-פאליציי אריין אין המון, אבער די פויערים סיי מענער און פרויען און אפילו קינדער האבען זיך אנידערגעווארפען אויף דער ערד און אראבגעשלעפט די פאליציאנטען פון די פערד. די פאליציי האט דאן מיט שווערדען און קאלבעס פון די ביקסען גענומען צוריק אטאקירען און ערשט דעמאלט איז געלונגען איינצושטילען דעם צובושעוועטען המון. עס זענען ארעסטירט געווארען א גרויסע צאהל פויערים צוזאמען מיט'ן וואיט און סאלטעס. אלע ארעסטירטע זענען מיט אויטאס געבראכט געווארען קיין ראדאם און איבערגעגעבען געווארען צו דער דיספאזיציע פון אויספארשונג'ס-ריכטער.

ברוך האט די פאליציי אדורכגעפיהרט א רייהע רעוויזיעס ביי פערדעכטיגע פערזאנען. ביי א געוויסען ישראל הויפטמאן אויף נייע וועלט האט מען געפונען א רעוואלווער אהן ערלויבניש און אויף א צווייט ארט האט די פאליציי ענטדעקט פוטערווארג פאר 3000 זל., וואס מ'האט מיט א געוויסע צייט צוריק בע'גנב'עט אייגעם פון די יודישע איינוואהנער אויפ'ן וואל.

די פאליציי האט אויך פערהאלטען א געוויסען שטעלמאן, וואס איז מיט זיין קוזינקע געקומען שבת אין דער פריה אויפוועקען די סקלעבאווע, וואס איז געשלאפען אין דער וואהנונג פון ווארשאוער.

אין ראדאם האבען זיך בעוויזען קאסע-ברעכער.

מיט דער ערשטער וויזיט האבען זיי מכבד געווען דעם יודישען יובילער ווארשאוער.

אין דער וואהנונג פון היגען יובילער ווארשאוער אויף לובלינער 25 איז פאריגען שבת אויסגעפיהרט געווארען א קאסע-איינבריך. ווארשאוער איז מיט צוויי טעג, דאנערשטאג, ארויסגעפאהרען אויף דאטשע קיין גארבאטקע, איבערלאזענדיג זיין וואהנונג מיט'ן געוועלב אונטער דער השגחה פון זיינער אנ'אנגעשטעלטע. אין זעלבען שבת איז דאס מיידעל אוועקגעגאנגען פון שטוב אויף א גאנצע טאג און ערשט זיך אומגעקעהרט א זייגער 11 ביינאכט. תחילת האט דאס מיידעל גארנישט בעמערקט, ווייל די איינגאנג'ס-טהירען זענען געווען פערשלאסען. ערשט זייענדיג אין שטוב, איז איהר אויפפאלענד געווען דער פאקט, וואס דער שלאס פון עס-צימער איז אראבגענומען. ווען זי איז דארט אריין האט זי בעמערקט, אז די אייזערנע קאסע איז אויפגעבראכען און אויסגעליידיגט פון אלע קאסטבארע חפצים און ביזשוטעריע, וואס איז דארט געלעגען. די גנבים האבען אויך צוגענומען א מענער-אנצוג.

די גנבה ווערט געשאצט אויף העכער 10 טויזענד זלאטעס.

ווי מען איז זיך משער, האבען די קאסע-ברעכער שוין לאנג געלאקער'ט אויף דעם און זיי האבען ענדליך אויסגעניצט די געלעגענהייט, וואס ווארשאוער איז ארויסגעפאהרען שעפען א ביסעל פרישע לופט. נאכ'ן אויספיהרען די גנבה האבען זיי די אויסענווייניגסטע טהיר פערשלאסען, כדי מ'זאל גארנישט דערקענען.

אין צוזאמענהאנג מיט'ן קאסע-איינ-

פון דער יודישער פאָוושעכנע שולע א. נ. „בערעק יאָסעלעוויטש".

מיר האבען שוין איינמאהל געשריבען, אז אין דער יודישער פאוושעכנע שולע א. נ. יאסעלעוויטש האט זיך געגרינדעט א עלטערן-קאמיטעט, וואס האט זיך געשטעלט פאר א אויפגאבע צו שאפען א לאקאל פאר דער דערמאנטער שולע, וועלכע זאל קאנען אריינגעמען א גרעסערע צאהל יודישע קינדער. צו דעם צוועק האט דער קאמיטעט בעשלאסען צו בעשטייערען מיט פערשידענע אבצאהלונגען די יעניגע עלטערן, וואס שיקען זייערע קינדער אין דער זעלבער פאוושעכנע שולע, אנהויבענדיג פון 5 ביז 25 זל. אבהענגיג פון מאטעריעלען צושטאנד פון די עלטערן.

ווי דער קאמיטעט טיילט מיט, איז געבליבען א געוויסער טייל עלטערן, וואס האבען נאך נישט איינגעצאהלט דעם איינמאהליגען לאקאל-שטייער, נישט קוקענדיג דערויף, וואס זיי האבען דערהאלטען דערמאנונג'ס-בריעף. דער עלטערן-קאמיטעט בעט דעריבער דורך אונזער צייטונג מודיע צו זיין, אז דער דערמאנטער שולע, וואו עס לערנען בלויז יודישע קינדער, שטעהט פאר א פולשטענדיגע ליקווידאציע און דאס איז דערפאר, וואס די עלטערן מאכען זיך נישט וויסענדיג און קומען נישט איינצאהלען די איינמאהליגע בעשטייערונג. דער קאמיטעט האט נאך פערלענגערט דעם טערמין פון איינצאהלען ביז'ן 25 שערפען און די עלטערן, וואס האבען נאך נישט איינגעצאהלט, ווערען נאך אמאהל געבעטען אריינצוטראגען זייער אבצאהל צו פרוי גאלדפארב זגאדנא 9.

ס'איז איבריג צו געבען צו פערשטעהען, אז אין דער יאסעלעוויטש-שולע, וואו די סביבה איז א יודישע, פיהלען זיך די קינדער פיעל בעסער און היימישער. אין פאל אבער ווען די עלטערן וועלען זיך ווייטער בעציהען אזוי פאסיוו, וועלען זיי גורם זיין, אז די יודישע שולע זאל זיך פערמאכען און זייערע קינדער זאלען איבערגעטראגען ווערען אין די נישט-יודישע פאוושעכנע שולען.

איינשרייבונגען אויף די פאך-קורסען.

אין צוזאמענהאנג מיט'ן אנקומען פון נייעם שול-יאהר איז די לייטונג פון דער פאך-שולע ביי די יודישע גמינע, מודיע, אז די איינשרייבונגען פון נייע שילער הויבען זיך אן דעם 27-ען

ראטעוועט, האב איך דיר געגעבען דעם טוידט. כ'האב אן דיר נקמה גענומען. יעצט ליגסטו א פגר און די שעהנע יודישקעס האב איך מיר גענומען. אנו, וואס זאגסטו יעצט? קוק, זעה כאטש, וואס מ'ר געהען יעצט טוהן מיט זיי —

אויסזאגענדיג די ווערטער האבען זיך די ווילדע בעסטיעס א ווארף געטוהן אויף מיין פרוי און טעכטער. אראבגעריסען פון זיי דאס אנטוהעכץ ביז'ן העמד און זיי געלאזען מוטער-נאקעט. דאן האט זיך אנגעהויבען א לעסטערונג און אזא שפאט און שאנד, וואס אפילו חיות אין מדבר, האלטען זיך דאס געשעמט צוטוהן. מ'האט איבער די נאקעטע לייבער פון מיין פרוי און טעכטער געשלאגען מיט אייזענס און נאהייקעס און ווען פון זייערע קערפערס האט זיך געגאסען טייכען בלוט האט מען זיי אנגעטוהן די גרעסטע פייניגונגען און פערגוואלדיגונגען. די גרעסטע פיין און אונמענשליכע יסורים איז אויסגעשטאנען מיין יונגסטע טאכטער, צוליב איהר ווינדערבארער שעהנקייט. דאס יונגע רוצחישע אפיצירעל, האט זי גארנישט געוואלט אבלאזען. די קרבנות האבען געשמאכטעט און שוין נישט געהאט קיין כח צו וויינען און העהרען זיך.

דער אלטער פויער איז געשטאנען און געגאסען מיט טרערען. דער דענשטשיק האט געגאסען אויפ'ן בעפעהל פון די מערדערישע אפיצירען — וואסער אויף די קרבנות זיי זאלען נישט חלש'ען. וואס דערנאך איז געשעהן ווייס איך שוין נישט, איך האב נאך בלויז געהערט ווי דאס יונגע אפיצירעל האט דעם אלטען פויער געגעבען א בעפעהל, אז ער גיעט אב די דריי פרויען אונטער זיין פעראנטווארטליכקייט און ער זאל זיי האלטען דא ביי זיך ביז וואנען זיי וועלען צוריקקומען, אויב נישט, וועט זיין וויי'ה און ווינד צו איהם. מעהר האב איך נישט געהערט, נאר כ'בין אוועקגעפאלען אין א טיעפען חלשות. ווען מ'האט מיך נאך א סך אנשטרענגונג צוריק דערריסען, האב איך געזעהן פאר זיך באלשעוויסטיש מיליטער און לעבען מיר איז געשטאנען באלשעוויסטישע דאקטוירים וואס האבען מיר איינגעגעבען פערשידענע מיטלען צו טרינקען.

ווען כ'בין געקומען צו זיך האב איך זיך אליין נישט דערקענט. מיינע שווארצע האר אויפ'ן קאפ זענען אין משך פון א קנאפע שעה פערוואנדעלט געווארען ווי אין ווייסען שניי. פון דעם שרעקליכען איבערלעבעניש בין איך געווארען גראהער ווי א טויב.

(פארטזעצונג קומט).

שערפיען ה. י. און וועלען דויערן ביז'ן 1-טן חושטשיען.

די איינשרייבונגען קומען פאָר אין אַלע קלאַסען און אויף אַלע פערהאַנ-נענע פאַכען און זיי זענען פערפליכ-טענד אויך פאַר די אַלטע שילער, וועלכע ברויכען די איינשרייבונגען בענייען.

די איינשרייבונגען וועלען פאָרקומען אין די שעה'ן פון 6 — 9 אָוונד,

ס'איז געווינשען, אַז די אַלע, אַזוי די נייע-אַריינטרעטענדע, ווי אויך די עלטערע, וואָס ווילען ווייטער פערבליי-בען, אַז זיי זאָלען זיך צואיילען מיט די איינשרייבונגען, מחמת אין דער שולע פון די אָנפאַנג-קורסען איז פאַרהאַן ווייניג פּלאַץ.

די חבלי לידה פון דער נייער קהלה-פערוואַלטונג.

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט אונזערע לעזער האָט די היינטיגע גמי-נע, ס'הייסט די אַלטע, שוין אָבגעהאַל-טען צוויי זיצונגען מיט'ן צוועק צו קלויבען אַ נייע פערוואַלטונג.ביידע זיצונגען האָבען אָבער נישט דערגרייכט זייער ציעל: איינמאָהל צוליב'ן רעקורס פון דער פראַקציע פון דער ליסטע נומער 5 און דאָס צווייטע מאָהל איז געווען די סבה, וואָס די זיצונג, אויף וועלכער ס'האָבען געזאָלט רעאַליזירט ווערען די וואַהלען פון דער נייער פערוואַלטונג, איז פאָרגעקומען אין דאָ-נערשטאָג. לויט דער אָנווייזונג פון דער אויפזיכטס-מאכט זענען וואַהלען נאָר גילטיג אום זונטאָג. הגם די גמינע האָט אַנדערש אינטערפרעטירט דאָס אַרטיקעל 28 פון וואַהל-געזעץ, האָט זי דאָך זיך צוגעפּאַסט צו דער מעלדונג פון סטאַראָסטווע און בעשטימט די וואַהל-זיצונג אויף אַ זונטאָג.

פאַריגען זונטאָג איז זיך דער קהלה-ראָט צונויפגעקומען, כדי ענדגילטיג דורכפיהרען די וואַהלען פון דער ניי-ער פערוואַלטונג.

די זיצונג האָבען אויך בייגעוואָהנט די צוויי פאַרשטעהער פון דער סטאַ-ראָסטווע: דער רעפערענט גאַראַן און דער קאַנצעלאַריע - נאַטשעלניק ה' בעטקער.

ווען דער פאַרזיצענדער ה' פרענ-קעל האָט שוין געוואָלט צוטרעטען צום אָבשטימען, האָט דער ה' בעטקער בעפרעגט, צי די וואַהל-קאָמיסיע האָט אויפגענומען די פערטרויאונגס-מענער פון די ליסטעס. ה' בעטקער האָט זיך דערביי פעררופען אויפ'ן אַרטיקעל 36, אויף וואָס ה' פרענקעל בעמערקט, אַז דאָס זעלבע אַרט. איז נישט אין דעם פאַל פערפליכטענד.

נאָכדעם בעריהרט ווידער ה' בעט-קער די פראַגע, צי די קאַנדידאַטען פון די ליסטעס האָבען אונטערגעשרי-בען אין הסכם מיט'ן אַרט. 32 ערק-לערונגען, אַז זיי ערלויבען אויף אַריינ-שטעלען זיי אין די ליסטעס, ווי אויך צי זיי שטימען איין אָנצונעמען די מאַנדאַטען אין פאַל ווען זיי וועלען געוועהלט ווערען, און צי די וואַהל-קאָמיסיע בעזיצט אַזעלכע ערקלערונגען פון די קאַנדידאַטען. ווען ה' פרענקעל ענטפערט אויף דעם, אַז דאָס אַרט. 32 איז נישט חל ביי וועהלען אַ פערוואַל-טונג אין אַ גרויסע קהלה, פערלאַנגט דער ה' בעטקער, מ'זאָל פראָטאָקולאַריש אָנפרעגען די פערטרויאונגס-מענער (די, וועלכע האָבען אויפ'ן ערשטען אָרט אונטערגעשריבען קאַנדידאַטען ליסטעס) צי זיי ווילען צושטעלען אַזעלכע ער-קלערונגען פון די קאַנדידאַטען.

פרנס גאָלדבלום גיעט אַ פאָרשלאַג צו מאַכען אַ פויזע אויף צוויי שעה, אין פערלויף פון וועלכע מ'זאָל קאָנען צושטעלען די דערמאָנטע ערקלערונגען. אַנדערע פערטרויאונגס-מענער זאָגען זיך אָבער אַרויס, אַז ס'איז טעכניש נישט מעגליך צוצושטעלען אין פער-לויף פון 2 שעה אייגענהענדיגע שריפט-ליכע ערקלערונגען אַזעלכע פון 96 קאַנדידאַטען (4 ליסטעס צו 24 קאַנ-דידאַטען), וועלכע וואָהנען אין פער-שידענע טיילען שטאָדט און מעגליך אפשר, אַז געוויסע קאַנדידאַטען זענען גראָד נישטאָ אין דער היים.

פרנס ראָזענבערג האַלט, אַז מ'זאָל אדורכפיהרען די וואַהלען און נישט נעמען קיין ערקלערונגען פון די קאַנ-דידאַטען, ווייל דאָס אַרט. 32 וועגען דעם איז נישט פערפליכטענד. אַנדערע מיטגלידער פון ראָט זאָגען זיך אַרויס, אַז צוליב דעם, וואָס דער פאַרשטעהער פון דער אויפזיכטס-מאַכט האָט דאָס בעריהרט, זאָל מען אָבלעגען די היינ-טיגע זיצונג, ביי דער אָבשטימונג ווערט דער פאָרשלאַג אָנגענומען.

אין דעם מאָמענט איז דער ה' גאָלד-בלום צוגעגאַנגען צום פרעזידיום-טיש און אָוועקלעגענדיג 24 ערקלערונגען פון די קאַנדידאַטען פון זיין ליסטע, מודיע געווען, אַז ער אַלס פערטרוי-אונגס-מאַן פון זיין ליסטע בעזיצט יאָ די פאָראויסגעזעהענע דורכ'ן אַרט. 32 שריפטליכע ערקלערונגען.

ס'ווערט דאַן געמאַכט אַ פויזע אויף 10 מינוט, נאָך וועלכער ס'ווערט אָב-געשטימט די וואַהל-זיצונג אָבצולעגען.

דערנאָך איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער וואַהל-קאָמיסיע, אויף וועלכער ס'איז בעשלאָסען געוואָרען צו בעשטי-מען דעם טערמין פון די וואַהלען אויפ'ן 24-טען, ד"ה קומענדיגען זונטאָג, ווי אויך אָנצונעמען ערקלערונגען פון די קאַנדידאַטען.

ה' בעטקער, פעררופענדיג זיך אויפ'ן אַרט. 71 פון וואַהל-רעגולאַמין, פער-לאַנגט דאַן, אַז די קאָמיסיע זאָל די וואַהל-אַקטען פער'חתמ'ענען און אָבשי-קען דער פערוואַלטונג און מעלדען דעם סטאַראָסטא, אַז זי האָט שוין איהר טהעטיגקייט געענדיגט. אויף וואָס ה' גאַראַן מאַכט איהם אויפמערקזאַם, אַז דאָס קאָן נאָר געשעהן נאָך פאָרגעקו-מענע וואַהלען.

די וואַהל-קאָמיסיע בעטראַכטענדיג די צוגעשטעלטע דורכ'ן פרנס גאָלד-בלום שריפטליכע ערקלערונגען פון דער ליסטע נומ. 5, האָט אָנערקענט, אַז דער טעקסט פון די ערקלערונגען לויטעט נישט ווי דאָס אַרט. 32 זעהט פאָר און בעשלאָסען זיי איבערצושי-קען דעם ה' גאָלדבלום, ביילעגענדיג דערביי דעם ריכטיגען טעקסט פון אַזעלכע ערקלערונגען.

שווערע חבלי-לידה געהט דורך די גמינע ביים וועהלען אַ נייע פערוואַל-טונג. פאַראַגראַפען, אַרטיקלען און פאָר-שריפטען שטעהען אין וועג.

ס פּ אָ ר ט.

גוויאַזדאַ (וואַרשא) — בר-כוכבא

(1:2) 2:2

דאָס קומען די וואַרשאַווער גוויאַזדאַ קיין ראַדאָם האָט אין די היגע ספּאָרט-קרייזען אַרויסגערופען אַ גרויסען אינ-טערעס. בעזונדערס דער מעטש מיט בר-כוכבא. צום דאָזיגען מעטש איז געקומען אַ גרויסער עולם. פאַר'ן אָנ-הויב פון שפּילען זענען די וואַרשאַווער געסט בעשאָנקען געוואָרען מיט אַ הערצ-ליכען בוקעט בלומען דורך דעם פּרע-זעס פון ב"כ ה' גבריאל אייזמאַן.

מיט אַ שטאַרקען טעמפּאָ הויבען ביידע מאַנשאַפטען אָן דעם שפּיעל. די ערשטע נוצען אויס די געסט און ציילען 2 גאָלען, אויף וואָס די היגע ענטפערן צוריק מיט 1 גאָל. דערמיט איז פער-ענדיגט געוואָרען די ערשטע העלפט.

נאָך דער פויזע שטעלט זיך דער קאַמף פאַר גינסטיגער פאַר ב"כ און זער לעצטער, האָבענדיג אַ שפּאָרע איבער-מאַכט, שפּיעלט זעהר שעהן און אַטאַ-קירט מיט שטאַרקע אָנגריפען. אין רע-זולטאַט געלונגט ב"כ צו ציילען אַ אויס-לייך-גאָל און ביי אַ רעמי (2:2) ענדיגט זיך דער מעטש. (ב"כ נוצט נישט אויס אַ 11-מעטער שאָס.)

שיעדס-ריכטער — ה' גלינקין.

גוויאַזדאַ (וואַרשא) — טשאַרני

(1:2) 1:4

אַ גאַר שעהנעם שפּיעל האָט די יודישע וואַרשאַווער מאַנשאַפט גוויאַזדאַ אַרויסגעוויזען אויפ'ן זונטאָגדיגען מעטש מיט טשאַרני, בעזיגענדיג איהר לייכט מיט'ן רעזולטאַט 4 געגען 1 (1:2)

נישט קוקענדיג, וואָס די וואַרשאַווער האָבען געשפּילט איין טאָג נאָכ'ן אַנ-דערן, ווי אויך דער גאַס רעגען זייט גאַנצען זונטאָג'דיגען טאָג — האָט זי דאָך געהאַט אַ איבערוויגענדע איבער-מאַכט און האָט געשפּילט מיט אַ קל. העכער פון טשאַרני (די היגע זענען אַרויסגעטרעטען מיט עטליכע רעזערוו) דעם הויכען נצחון האָבען זיי זיך באמת פערדינט.

סאָקול — יוטשניאַ 3:3 (3:1)

דער יודישער ספּאָרט-קלוב יוטשניאַ האָט, שפּילענדיג אַ מייסטער - מעטש וועגען קל. „בע" מיט סאָקול — רעמי-זירט (ביז די לעצטע מינוטען האָט יוטשניאַ געפיהרט 3:1 און נאָר אַ דאַנק דער איינזייטיגקייט פון סעדזיע האָט סאָקול „געמאַכט" נאָך 2 גאָלען.)

שיינבוים.

Biuro Prośb i Podań
p. f. „PROLITEX“
RADOM, WAŁOWA 5, oficyna 1-sze piętro.

ZAŁATWIA:
Sprawy paszportowe
Mieszkaniowe
Wszelkie Tłomaczenie
i inne.

Redaguje Podania:
Do Władz Sądowych
Skarbowych
Administracyjnych
i Wojskowych.

Windykacja należności w całej Polsce.
Informacje o zdolności kredytowej
Przepisywanie na maszynach.
Biuro czynne: od godz. 9-ej rano do 7-ej wieczór.

קעלצער אבטיילונג.

בריעף אין רעדאקציע.

חשוב'ער ה' רעדאקטאר!

מיר בעטען געפ' אין דעם היינטיגען נומער אנצודרוקען די אינטען אונטערגעשריבענע פאר ווערטער, ווייל ס'איז פאר אונז פשוט א לעבענס-פראגע. דעם בעסטען דאנק פארויס:

נאך א פאר ווערטער וועגען דעם רעמאנט אין דער שטאדט-שוהל אין קעלץ.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם נאטיץ פון דער פאריגער וואך, וועגען אויבענדערמאנטען רעמאנט, האבען מיר אונטען אינטערגעשריבענע דעם כבוד צו פערעפענטליכען נאך פאלגענדע קליינינקייטען:

ס איז באמת כאראקטעריסטיש, או שוין לענגער א יאהר ווי מיר פיהרען דעם רעמאנט אין דער שוהל מיט די גרעסטע מאטעריעלע שוועריגקייטען, דאך האבען מיר אלס אונטערנעהמער אויף אייגענע ריזיקע געברענגט צו דעם ציזעק די בעסטע קרעפטען וואס פיילען פערמאגט אין שיהל-מאלעריי, צווישען וועלכע מיר האבען צום לענגסטענס בעשעפטיגט אונטער אונזער אנפיהרונג דעם ה' עדעלשטיין אויס ווארשא.

און דאס האט, אפנים, דער שרייבער פונ'ם ערשטען ארטיקעל נישט געמוזט וויסען, דער ג' שרייבער מוז ווייזט אויס אייך נישט וויסען. אז די וועקסלען, וועלכע מיר האבען דערהאלטען אלס קאנטא אויף דער ארבייט (אויף וועלכע דער שמש פיגורירט אגב אלס וויסטאווצע) זענען ליידער נישט אויסגעקויפט געווארען, און די גרעסטע טייל ווערט פראלאנגירט אדער פראטעסטירט. און אויב מיר טאלערירען נאך ביז יעצט דעם פאקט, איז עס נאר דערפאר, ווייל מיר האבען דעם מאראלישען צוטרוי צו א טייל פון די ה"ה גבאים, אז די גראנדיעזע אונטערנעהמונג, וועלכע מיר האבען בעוויזען אויף אונזערע אייגענע פלייצעס אדורכצופיהרען ביז צו ענדע — וועט דאך ווערען ווי געהעריג אפגעשאצט און זיי וועלען נישט דערלאזען, אז מיר זאלען ווערען שטאדט'ס-קרבנות.

יוסף גאלדשיידער

יודעל גוטמאן.

פון קרן-קימת קאמיטעט.

בעזוך פון רעדאקטאר יוסף העפטמאן — סקאנדאל צוליב א בילד פון זשאבאטינסקי.

היינטיגען זונטאג איז פארגעקומען א זיצונג פון ארטיגען קרן-קימת קאמיטעט. עס איז בעהאנדעלט געווארען די פראגע ווי אזוי דורכצופיהרען די אקציע צום אנדענק פון די געפאלענע בעת די אב-געשעהענישען אין ארץ-ישראל.

אין צוזאמענהאנג מיט דאזיגער אקציע וועט זונטאג דעם 24-טען ה. מ. פארקומען אין איינעם פון די גרעסטע שטאדט זאלען, א גרויסע יזכור-אקאדעמיע, מוט'ן אנטייל פון בעריהמטען ציוניסטען רעדנער רעדאקטאר יוסף העפטמאן (עמנואל) פון ווארשא.

דער בעזוך פון רעד. העפטמאן אין קעלץ האט ארויסגערופען אין די היגע נאציאנאלע קרייזען א פערשטענדליכען אינטערעס. עס איז זיכער, אז די אקאדעמיע וועט האבען דעם גרעסטען ערפאלג. מצד דער ציונ. ארג. באטייליגט זיך אין די אקאדעמיע דער פרעזעס ה' דירעקטאר י. מ. רייזמאן.

לכבוד דעם חשוב'ען גאסט וועט אויך איינגעארדענט ווערען א באנקעט.

* * *

אויף דער זעלבער זיצונג פון ק.ק.ל. קאמיטעט איז געקומען צו א שטארקען טומעל צוליב פאלגענדען פאקט:

מיט א קורצער צייט צוריק האט א גרופע מיטגלידער פון די לינקע ציוניסטישע פארטייען ארויסגענומען פון קרן קימת-לאקאל א גרויס בילד פון וול. זשאבאטינסקי. איות ביז איצט האבען זיי דאס בילד נישט צוריקגעשטעלט, האבען איינינע קאמיטעט-מיטגלידער די פראגע בעריהרט.

ה' ראדאל לייגט פאר אנצונעמען די שארפסטע מיטלען געגען דער דאזיגער האנדלונג פון א פאר פארטיי-יונגלעך. אין דער זעלבער מיינונג זענען אויך די איבריגע מיטגלידער די ה"ה מורשה גראנדאפעל, ווייגטרויב, קלינגבייל א. א. ה' גראנדאפעל ערקלערט אבער, אז ער נעמט זיך אונטער דעם ענין צו ערלעדיגען. אין דערמיט ווערט די זיצונג געשלאסען.

א גרויסע יזכור-אקאדעמיע אין קעלץ.

אין צוזאמענהאנג מיט דער קרן-קימת-אקציע, וועלכע וועט דורכגעפיהרט ווערען אין אב-אלול, וועט אין די נאהנטסטע טעג פא-קומען אין קעלץ א גרויסע יזכור-אקאדעמיע צום אנדענק פון די געפאלענע ארץ ישראל-קדושים.

אין דער אקאדעמיע וועט אנטייל נעמען אנגעזעהענע ציוניסטישע פערזענליכקייטען פון ווארשא.

סקאנדאלען צוליב א שילד.

צוליב א אקס פון א וואגען איז חרוב געווארען די שטאדט ביתר, און צוליב א רעקלאמע-שילד איז פערשטערט געווארען דער שלום צווישען דעם ווירט פון הויז שענקיעוויטשא 37, ה' שליאמאוויטש און זיין לאקאטאר ה' שטייער.

זייט א לענגערע צייט האט דער דערמאנטער ה' שטייער הענגען אויף דער וואנד פון הויז א גרויסע רעקלאמע-שילד פון א געוויסע קאלאניאל-פירמע. וואלט טאקי די דאזיגע שילד זיך אזוי ווייטער רוהיג געהאנגען און דערצעהלט פאר די דורכגעהער די מעלות פון די „בעריהמטע פוטער פאבריק", איז אבער דעם ווירט איינגעפאלען א „געניאלער" געדאנק צו פאדערען פון ה' שטייער 80 זל. פאר יעדע 3 חדשים וואס די שילד וועט הענגען.

ה' שטייער אבער, אלס שטענדיגער לאקאטאר וואס צאהלט א גרעסערע סומע דירה-געלד, האט די דאזיגע „ביטע" נישט געוואלט נאכקומען, ווארום לויט די פארשריפטען איז איהם ערלויבט אנצוקלאפען א שילד פון זיין האנדעלס-אונטערנעהמונג.

היינטיגע וואך האט ה' שליאמאוויטש אראפגעריסען די שילד, צוליב וואס עס איז אויסגעבראכען א סקאנדאל. ערשט די אנגעקומענע פאליציי האט דעם גאנצען ענין פעראייביגט אין א פראטאקאל, בעשולדיגענדיג דעם ה' שליאמאוויטש אין בכיונ'דיגער שאדען ברענגען זיין לאקאטאר ה' שטייער.

ערקלערונג.

אין צוזאמענהאנג מיט דער נאטיץ אין אייער וו' צייטונג וועגען דער מכלומרשטער אכזריות'דיגער בעהאנדלונג לגבי דער שוועסטער פון מיין פרוי ערקלער איך, אז צוליב דעם וואס איך האלט דעם ה' בושעצקי פאר א בעל פרנסה בין איך נישט געצווינגען איהם צו שטיצען.

ש. י. איצקאוויטש, קעלץ.

צוליב א ציה ביים אויער שטעהט א גאנצע שטאדט אין קאמפף.

פון באדזענטין שרייבט מען אונז:

געשעהען איז עס מיט 3 יאהר צוריק אין היגען בהמ"ד: איין יונגעל האט א צווייטען יונגעל א ציה געגעבען ביים אויער. עס איז אויסגעבראכען א געשלעג אזוי, אז דער אנוועזענדער דאזאר ה' יוסף שפארקמאן האט געמוזט אינטערווענירען. עס איז איהם אבער אויך נישט געלונגען איינצושטילען און ער האט נאך געקריגען געשלאגען פון „געליטענעמ'ס" פאטער איטשע א.

דער גאנצער ענין איז געקומען פאר'ן ריכטער טיש און דער לעצטער מיט זיין זוהן בנימין זענען פער'משפט געווארען צו א חודש תפיסה יעדערער. פון דעמאלט הויבט זיך אן די אמת'ע „חתונה". עס געהט נישט אדורך א שבת (ווען דען?) אז מען זאל זיך נישט קריגען און זידלען. עס איז שוין געפרובט געווארען צו מאכען שלום אבער ליידער אהן ערפאלג.

לעצטענס האט זיך די מחלוקה בענייט. דער ה' איטשע א. האט — וועלענדיג זיך נוקם זיין — אבגעזוכט אלטע וועקסלען אויפ'ן דאזארס איידעם — א היגען אנגעזעהענעם סוחר, דירעקטאר אין א באנק — און אהן א שום פריהערדיגע התראה איהם געשיקט דעם קאמארניק. זעלבסטפערשטענדליך, אז אזא האנדלונג געגען א אנגעזעהענעם סוחר האט אין די היגע סיחרישע קרייזען ארויסגערופען גרויס פערביטערונג. עס האט זיך אנגעהויבען א נייע סדרה מחלוקת'ן אין וועלכע די גאנצע שטאדט איז אנגאזשירט און ס'איז גארנישטא קיין האפנונג די „מלחמה" אבצושטעלען צוליבן עקשנות פון ה' איטשע א. דערווייל איז אין שטעדטל ליהודים'דיג!

שמואל וויינטרויב.

OGŁOSZENIE.

Podaje się do wiadomości Sz. P., że Biuro Próśb i Podań pod firmą

„EXPRES"

przy ul. ŻEROMSKIEGO 27
(w lokalu Powszechnego Banku Spółdz.)
z dniem 15 Sierpnia r. b. wznawia swą działalność pod kierownictwem wybitnych fachowców.

BIURO ZAŁATWIAĆ BĘDZIE:

Redagowanie próśb do wszystkich władz państwowych i komunalnych.
Sprawy paszportowe i mieszkaniowe; umowy i kontrakty
Windykacja należności.
Przepisywanie na maszynie.

Biuro czynne od godziny 9 — 3 i od 4 — 7.
Załatwia się punktualnie, solidnie i tanio.

LEKARZ D-r MED.

L. FASTMAN

specjalista chorób uszu, nosa i gardła
przeprowadził się z dniem 1 Sierpnia
na ulicę MARJACKĄ 12. (II piętro)

— די — שענסטע **טאפעטען** צו זעהר ביליגע פרייזען קען מען נור בעקומען

אין דער לאַנג-יעהריגער פירמע

ש. שטיינמאַן

ראדאם, לובלינער 21.

LÓD SZTUCZNY

Rzeźnia Miejska rozwozi lód sztuczny

Zgłoszenia

na każdą ilość lodu kierować należy do Rzeźni Miejskiej, ulica Basenowa, telefon 562.

Kino dźwiękowe „ŚWIT"

Od poniedziałku dnia 17 sierpnia b. r.

NIEBEZPIECZNA KOBIETA

w roli głównej: Norma Shearer

Nad program: Liczne dźwiękowe dodatki.

קעלצער יוד מאיר צעטל ווערט היינטיגען שבת דעקארירט מיט א זילבערנעם אָרדען

היינטיגען שבת ווערט אין שטאָדט-ראַט דעקאָרירט דער היגער יודישער איינוואָהנער מאיר צעטעל דורכ'ן וואָיעוואָדא ה' פאַטשיארקאָווסקי מיט אַ זילבערנעם אָרדען צו דער דאָזיגער פייערליכקייט אין איינגעלאָדען געוואָרען די קהלה, ראַבינאַט, יודישע פרעסע א. א.

צו אונזערע ג. אַבאָנענטען און אנאנסען-געבער.

אין קעלץ.

היינטיגען מאָנטאַג דעם 25-ען ה. ח. קומט אונזער אינקאַסענט קיין קעלץ. מיר בעטען אונזערע ג. אַבאָנענטען און אנאָנסען-געבער צו רעגולירען זייערע חובות פאַר דער צייטונג, נישט פערלאַנגענדיג אונזער אינקאַסענט זאָל קומען אַ צווייט מאָהל.

אדמיניסטראַציע
„ראדאָמער-קעלצער לעבען"
ר א ד אָ ם.

Wystrzegać się naśladownictw
o podobnym brzmieniu

צו דער חתונה פון מיין פריינד
צבי מאָשקאָוויטש מיט פר"ל אַנדזיע רעמבישעווסקי
ווינש איך פיעל גליק.
תזכו לבנות ביתכם על הרי ציון.
קעלץ. נחמי' אָסטראָוויטש און פאַמיליע.

צו דער האָכצייט פון מיין חבר
פשה האָכמאַן מיט פרל. פערל פריד
ווינשע פיעל גליק און ערפאָלג אויף זייער נייעם לעבענס וועג.
ראדאָם. יהודה לאַנדוי.

די דירעקציע פון גימנאַזיע

„פשיאטשול וויעדזי"

(מיט רעגירונג'ס-רעכט)

מאכט בעקאַנט, אז ביטעס פון נייע-אריינטרעטענדע קאַנדידאַטען ווערען אָנגענומען אין דער קאַנצעלאַריע (קילינסקי 13) פון מיטוואָך דעם 20-ען שערפיען ד. י. אין די שעה'ען פון 9 ביז 1 נ. מ.

צו די ביטעס דאַרף מען ביילעגען געבורטס'ס און איממפונג'ס-צייגנישען, עווענטועל אויך א שול-צייגניס.

די דירעקציע.

Kino CORSO Teatr	*Kino ODEON Teatr*	Kino *NOWE CZARY* Teatr
Dziś i dni następnych	Od poniedziałku 17 sierpnia r. b.	Dziś i dn. następnych
Imponujący film p. t.	**OSTATNI ROMANS**	1. Miłość Paryżanki
PAPO ja chce hrabiego	w roli głównej: Iwan Petrowicz	2. Miłość i łzy Chopina
w roli głównej: Harry Liedtke	— Nadprogram —	w rolach głównych:
Na scenie: rewja	**Strzał o północy**	Zofja Zajączkowska, St. Czacki
	w roli gł: Thomas Meinhaim	i Pierre Blanchard.

Redaktor Ch. M. Herc **Drukarnia Wyd. „Radomer-Kielcer Leben" Radom Szwarlikowska 29.**